

Slovenski GLASNIK.

Lepoznansko-podučen list.

List 7.

V Celovcu 1. aprila 1867.

Letnik X.

Ilijade šesti spev.

(Poslovenil Fr. Celestin.)

(Diomédés in Glávkos, Hektor in Andrómaha)

- Samela Trojancev potém in Ahajcev bitva je grozna,
Tam pa tam sprostrlo se je rovánje po polji,
Kedar so eni jeklene namerjali sulice v druge
Med Simoénta valovi in Ksanta le-tam v središču.
- 5 Ajas, sin Telamónov, Ahajcev bramba, je prvi
Trumo Trojancev predrl, ter luč napravil je svojim,
Vbivši možá, kateri med Traki bil je najboljši,
Sina Evsora, bil Akamánt je vrli in jaki,
Prvi je tega zadél po čelade žimnate čunji,
- 10 Ter mu čelo prebil, predrlo celó je šč bučo
Kopje jekleno; oči pa zakrila mu tema je črna.
Aksila ubije potém Dioméd, v kričanju izvrstni,
Sina Tevtránta, domá pa bil je v krasni Arizbi,
Z blagom obilno obdán, ljudém pa bil je priljubljen;
- 15 Vse je namreč gostíl prijazno, ob cesti bivaje.
Izmed teh pa takrát mu nikdó ni odvrnil pogina,
Priskočé na pomoč, obema pa vzeme življenje,
Njemu in sobojevalcu Kaléziju, ravno takrát mu
Bil je vozník. Pogreznila pak obá sta se v zemljo.
- 20 Drezu Evrijal pobére orožje, Oféltiju tudi,
Ter se spustí za Ezépom in Pédazom, ktera je vila
Vodna Abarbareja rodila Bukaliónu.
Bukalión pa je bil sin slavnega Laomedonta
Prvorojeni, rodila skrivěj ga bila je mati.
- 25 Ovce pasé je pridružil se k nji v ljubezni ležišče;
Ko pa je bila spočela, rodila je dvojčka.
Ravno téma oslabil je moč in krasna kolena
Sin Mekistejev, ter pobrál znad ram je orožje.
Tu pa Astijala umorí Polipétes junaški,

- 30 Iz Perkózje Piditu pa vzeme življenje Odisej
S kopjem jeklenim, pak Areatavnu hrabremu Teyker;
Ablera pogubi Antilohos s kopjem bliščečim,
Nestorjev sin, in Elata môž vladár Agamemnon.
Stan je na brégu imél pri zalem Satniojentu
- 25 V Pédazi lege visoke. Pobil pa je Lépit begúna
Filaka. Razorožil Evrípila hrabri Melánt je.

- Potlej Adrásta celó Meneláj, v kričanju izvrstni,
Živega vjel je, splášena na polji konja sta namreč,
Za tamarískino vejo zapletša se, krivi voziček
- 40 Prelomila na koncu ojésa, sama pa zdirjala
Proti mestu; splášeni so tje zbežali vsi drugi;
Uni pa ob kolésu z vozá se prekucne in pade
Kviškoma v prah na zobé. Že se mu urno približa
Sin Menelaj Atrejev, vihtë dolgosenčnato kopje.
- 45 Milo ga prosi Adrast, mu objemaje kolena:

„Vjemi me, sin Atrejev, odkupščino prejmi dostojno!
Pri bogatem očetu leží dragocenosti mnogo:
Jeklo, tudi zlató in lepo kováno železo.

- Tebi od tega poklonil bi oče odkup neizmeren,
- 50 Ako bi zvedel, da živ sem še tú pri ladjah ahajskih“.

Djal je takó, omečil pa unemu v prsih je srce,
Méni ga sobojevalcu že izročiti, da hitro
K ladjam bi ga odpeljal ahajskim, al Agamémnon
Nagloma bliže pristopi in to nevoljen izreče:

- 55 „Dragi mi, oj Meneláj! zakaj so ti vendar pri sreč
Taki ljudjé takó? Naredili zarés so doma ti
Lepe Trojanci, katerih nobeden naj ne odide
Grozni pogubi in našim pestém, ni dete nedolžno,
Ki bi pod srcem nosila ga mati, ni tá ne uidi.

- 60 Vsi naj zginó Trojanci, pozabljeni, nepokopani!“

Rekši takó, pregovoril junak je bratovo srce,
Pravo mu svetovaje. Odrine ta pa od sebe
Z roko Adrásta junáka. Potem ga vladar Agamemnon
Po trebuhu udari, in tu se prekucne. Na prsi

- 65 Sin Atrejev stopivši izdere jesenovo kopje.
Tù pa Nestor zakliče Argivce, mogočno kričaje:

„Hrabri Danajci, prijatelji dragi, služabniki Ara!
Naj mi sedáj le nikdó orožja želé ne mudí se
Zadi, največ nabravši, da prišel bi k ladjam,

- 70 Ampak morimo ljudi. Potém pa boste brezskrbni
Mrtvim truplom jemali po polji svitlo orožje.“

Rekši takó navdihne s srčnostjo vsakemu dušo.
Skoro bi bili takrát Trojanci pred hrabrimi Ahajci
V Iljon zbežali, ter bi boječnost premogla je bila,

- 75 Ko ne bi bil pristopivši Eneju pa Hektorju rekel
Helenos, kateri je bil med ptičegledci najboljši:

Hektor in pa Enéj! saj vidva imata že posla
Med Trojanci največ in med Likijanci, ker vidva
V vsakem početji sta najbolja v boju in svétu,

- 80 Tukaj postojta, ter ljud begajoči držita pred vrati,
Vse obhodita, preden se vržejo ženskam v naročja
Begajoči v veselje veliko vragom oholim.
In ko bosta navdajala vse falänge s srčnostjo,
Bomo z Danajci borili se mi le-tukaj ostavši,
- 85 Da-si nas ravno pesté — ker sila huda nas goni.
Ti pa, Hektor, podáj se v mesto, in materi reci,
Ktera rodila je naju obá, naj žene si zbere
V tempelj modrooke Atene v gorenjem mestu.
S ključem tamó odpre naj vrata svetega hrama,
- 90 In obleko, ki zdi se najdraža ino največa
Jej v stanici, obleko priljubljeno najbolj njej samí,
Naj položí na kolena krasnolasi Ateni,
Naj jej obljubi junic dvanajst, vse enega leta,
Divjih da bode zaklala v dar jej, ako se vsmili
- 95 Mesta, pak trojanskih žerá, otročičev ubogih,
Ako bi sinu Tideju branila do Troje presvete
Silnemu bojevalcu, junaku, ki strašno razsaja,
Ki se je, pravim jaz, najboljši rodil med Ahajci.
Nismo se bali takó ni vodje môž Ahileja,
- 100 Kteri je, pravijo, boginje sin, sedáj pa razkačen
Silno hudó je, in ni ga, ki bi dosegel ga v moči!"
Reče takó, uboga pa Hektor nemudoma brata.
Kar precéj z orožjem na tla poskoči iz voza,
Sulice ostre vihté koraka pri trumah okoli,
- 105 Priganjaje na boj, zbudi pa bitvo veliko.
Obrnivši se ti, nasproti Ahajcem so stali.
Argivljani umičejo se, nehaje moriti,
Menijo, da iz nebá zvezdá tega neumrljivih
Kteri prišel je Trojancem pomagat, odstopijo torej.
- 110 Hektor pa tú Trojancem zakliče, glasno kričaje:
„Hrabri Trojanci, pa vi pomočniki od daleč pozvani,
Dragi, bodíte možjé, moči se spominjajte krepke!
V tem, ko korakal jaz bom v Ilijon mesto, da starčkom
Svetovalcem velim, in ženam ljubljenim našim
- 115 Srčno moliti k bogovom, in jim obljubíti darove“.
Hektor rekši tako odide z grívato kacigo;
Črna koža okróg po vratu in gležnjih ga bije
Ščitov okraj, ki bil je okoli popkaste tarče. (Dalje prihodnjič.)

Božidar Tirtelj.

(Povest iz našega časa.)

I.

Jaz gotovo nisem kriv, da se je bil Božidar Tirtelj svojega življenja prenasitil in v Meksiko šel, kjer so ga demokratični divjaki do

današnjega due brž ko ne že na kako samotno drevo obesili, kakor jaz mislim in — ko bi se greha ne bal, rekel bi skoraj — kakor jaz upam. Zakaj če to pomlad kar na enkrat v svojo domovino nazaj pride in izvé, da sem njegove skrivnosti v tej povesti v očitni svet porinil, ne vem kaj bo za me. Pa naj bo kakor hoče, odkrižam se strahu, ne želim mu smrti v Meksiki, naj pride srečen nazaj, če ni drugače. Mislim, da mi bo že odpustil, saj je rad slišal, če mu je kdo djal, da je domoljub in morda ni še čisto slovenščine z nimar spustil, tako da ga bo veselilo še na zadnje, ko bo videl, da je bil on in njegove dogodbe prvotni vzrok, da se slovensko lepoznavsko berilo obogati z majhenim delcem, če tudi le srednje vrednosti.

Božidar Tirtelj tedaj je bil rojen v nekem mestu slovenskem, v katerem? to ni tolikanj važno. Oče njegov je bil uradnik, mož priden v kanceliji, suh po duhu, svojemu cesarju vdan z glavo in srcem, varčen v denarjih, siten in nezadovoljen z ljudmi, ki so se morali v njegovo pisarnico oglašati, ob enem: uradnik, kakor jih je še več, hvala Bogu! Mati pak je bila prav navadna ženica, ki je tiho doma sedela, šivala, molila in svojega preljubeznjivega edino-rojenega Božidara gledala, kako lepo raste od leta do leta pred Bogom in pred ljudmi. Kar si je poželet, to je na materino prošnjo zadobil, tako da se mu je prav lepo živelo; vendar ena reč je bila, ki je ubozemu Božidarčku preglávico delala od mladih kolen. Da osoda, osoda! Ta nikogar na svet ne spusti, da bi samo vesel bil, vsaki dobode torbo na pleča in v tej torbi je več ali menj težave in križev. Tudi mladi Tirtelj je prejel en križ: slabo glavo! V šolo je moral hoditi, veliko let hoditi, bukve je moral pod pazduho nositi; ali kako britko težke so bile, kako pusta se mu je zdela matematika, pusta grščina, vse vse pusto! Ali ni bilo pomagati. Rajši ie pač bral kratkočasne reči, vesele pravljice, novice, ki se po svetu godé, ali oče je bil neusmiljen mož, učitelji pedantje. Maščeval se je Božidar Tirtelj tej sitnosti nasproti s tem, da je skoro v vsacem razredu po dve leti sedel.

Tako je bil že celih štiri in dvajset let star, brada mu je že rasla, tobak je že pušil, ko je do vrha doospel svojim težavnim gimnazijskim letom. Ravno je revež mislil, da se bo zdaj oddehnil, ko ga dve nesreči ob enem zadenete. Prva je bila, da sta oče in mati umrla kar nanagloma, druga, da svoje poslednje skušnje — tako imenovane mature — ni nikakor mogel opraviti. Gotovo dve reči, ki utegneta človeku v življenji velik prevrat napraviti.

Starši so že marsikomu umrli, kar svet stoji, saj je imel vsak človek, kar jih je rilo in gomezelo pred nami in med nami dva, kterima je rekal oče in mati. Ljudje, ki so skušali, kako je, kedar roditelji komu umrjô, pripovedujejo, da je to hudô. Tudi Božidar je to skušal in če se je pozneje svojega očeta domislil, djal je, da je bil sicer nemškutar in je imel drugo prepričanje ko on, pa solza mu je včasi prilezla v oči. Matere pak se ni nikdar spominjal, da ne bi bil čisto umolknil. Kdor je Tirtlja iz tacihi trenutkov poznal, ta ga je po tem tacem moral v čislih imeti, zakaj vse to je kazalo, da ima zraven slabih lastnosti v glavi, dobro mestice v srcu. Ali če so že stari verovali na neko reko Leto v podzemlji, ki je ljudi do nje prišle s pozabljivostjo obdarovala, koliko pozabljivosti je tudi v današnjih hrupnih časih na svetu! Tako

je naposled tudi Božidar Tirtelj pozabil svojih starih tem laglje, ker je podedoval za njima nekaj premoženja, s katerim je lahko in brezskrbno živel kakor tič pod nebom, ker potrebnih ni imel velicij.

Kar se pa druge njegove nesreče tiče, ni tako splošno človeška. Zakaj koliko ljudi živi in umrje, pa ne pade pri nobeni skušnji. Božidar Tirtelj je bil zvesto preverjen, da ni neumen, ni praznoglav, niti neveden, če se tudi ni maral šteti med tiste puste ljudi, ki pol svojega življenja v bukvah pretiče. Koliko glav je sam pri sebi znal sešteviti na prste, ki so bile trikrat bolj zabite, ko njegova in vendar so bili tisti, ki so te glave med pleči nosili, precej visoko zlezli, on pak je moral ostati to, kar je bil: Božidar Tirtelj. Pa zakaj so ga vrgli profesorji, zakaj ni skušnje opravil? Drugi, hudobni ljudje so pač lahko govorili, da ni vedel na vprašanja odgovarjati, lahko so ga tako obirali — Bog jim odpusti! ki niso vedeli, kako je ta reč. Ali Tirtelj sam je dobro vedel, da je vzrok temu sama hudobija, nevoščljivost. Res ni znal na vprašanja odgovarjati, ali kaka so pa bila ta vprašanja? Tacih ne bi bil nihče v šoli vedel. In zakaj so mu taka vprašanja stavili? Zató samo zató, ker je bil domoljub, iskren, vnet pravi rodoljub, dober Sloven. Tako si je Božidar mislil, da je mučenik za narodno reč, in to ga je povzdigovalo.

In kak patriot je bil Božidar! Nekoliko jih je med nami tacih, pa malo. On je prav po besedi samo za narod živel, kajti drznega opraviła ni imel. Pohajkoval je po kavarnah, časnike prebiral, kar jih je bilo poštenih, jezil se in klet na tiste, ki so nepošteni in grde našo domovino, in kjer se je o politiki govorilo, govoril je vmes slano in neslano. Oči so se mu zasvetile, nekaj nebeškega svita mu je obsevalo obraz, kedar je kako pesem čul v čitalnici, kedar se je kaka — če tudi slaba, da le v narodnem jeziku — igrala. Možje, ki so bili narodovi vodniki, zdeli so se mu kakor bogovje, brez madeža spočeti, večne slave vredni. Dostikrat se mu je senjalo, da za njimi stopinje pobira, da je vidi ovenčane na zlatih stoléh sedeče in srčno se je jezil, če so se mu sanje pokazile. Narodne pesnike je zelo čislal, toda bral jih ni rad, ni utegnil. Da, celó pravijo eni, da je včasih v samotnih urah še njega popadla slabost, da je svinčnik v roke vzel in koval pesmi, ki so boje bile brez ritma, ktere so pa veliko lepega povedale. Jaz jih žalibog nikdar nisem v roke dobil, tedaj ne morem tega ustnega poročila niti kot istino prodati, niti ne sodbe o njih razznaniti. Če jih ni požgal ali drugače zatrl, pridejo morda še v poznih letih kakor sloveč rokopis na svitlo.

Toda po tem, kar sem tu na zadnje povedal, naslikal bi si kdo mojega znanca Tirtlja kakor preveč idealno podobo. Idealov pa na božjem svetu ni, tako bi se lahko napak sklepalo. Naj torej povemo, da je imel Božidar še druge strani, ki so se veliko bolj prozajične videle. Tako na priliko je neznano rad gledal po lepoticah in govoril o ženskem spolu, dà, celo malo zaljubil se je včasih in večkrat je neumno misel izgovoril, da bi se z denarjem, kar ga je še imel, kake kupčije ali česar si bodi lotil in oženil se, ko bi le mogel tako v zakon dobiti, ki bi bila njemu po volji, to se ve, da bi morala biti vsaj precej lepa, precej bogata, krotka in — poglavna reč: dobra Slovenka. — Ali v tej zadevi ni sreče imel, ne vem, če zaradi svojega prevelicega nosa in pre-

dolzega vrata, ali zarad jecljajočega jezika, ali pa zarad svoje nerodnosti na plesiščih. Ktere se je lotil, vsaka ga je z lepo odgnala ali pa z grdo.

Samo enkrat je imel veliko upanja in vživel se je bil v to upanje tako, da se je potem nesrečnega čutil, ko mu je še to izpodletelo, da je naveličal se v svoji predragi domovini živeti, ter da je šel v Meksiko, kakor smo povedali.

Kako se je to prav za prav godilo, naj v naslednjem bolj na tanko povemo, zvesto po vseh virih, kar se jih je dalo dobiti. (Dalje prih.)

V dolini.

(Zložil Fr. Levec.)

Ljubé ste mi gore,
Ljubé mi ravnine,
Pa ljubše mi niste
Od tihe doline!
Tam mrzla vodica

Mi goni tri mline,
Pa rožica gleda
Iz srednjega line,
In v srcu budi mi
Sladke bolečine,

Cesar Jožef v Krašnji.

(Spisal Andrejčekov Jože.)

„Kedaj pa je bil cesar Jožef v Krašnji?“ vprašam starega Lógarja, ko sva sedela vrh Rakitovca pod Boltétovo črešnjo in pila polič tolkovca, vina domačega pridelka, ki pa je bilo tako kislo, da me je kar za ušesi praskalo, bilo je namreč stolčeno in izprešano iz samih najdrobnejših in pustejših drobnic in lesnik, ktere je v jeseni stari Bolté v mezelanastih hlačah z veliko težavo otrsél in potem naredil vino.

Izpivši kozarec takošnega čmerikovca, počehljal se je Logar za vratom, potegnil usta navskriž, potem pa je jel pripovedovati: Kedaj je bil cesar Jožef v Krašnji, tega ne pomnim, mene še takrat ni bilo na svetu, bil sem menda v repinem strnišču, moja ranjka mati pa so pomnili dobro, bili so še takrat mladi in so služili ravno pri Županu za deklo. Neko popoldne, ko sva v Ajdovščah krompir kopala, pravili so mi ravno tako-le, kakor bom jaz povedal, vse sem si dobro zapomnil; kajti jaz nisem tako slabe butice, da bi nič ne ostalo v njej, samo kedar ga preveč srknem, zmeša se mi nekoliko, da štorkljam in kobalim gori proti vam po vseh kolesnicah in prekopi. — Kakor sem že rekel, povedati hočem vse natanko; pravili so pa tako-le:

„Ljubi moj Francek! ti si še mlad, bodeš še marsikaj skusil na svetu, jaz sem pa že stara jóra, kakor zemlja, torej ne bom dolgo krevsala todi. Mnogo sem doživela na svetu, veš Francek, mnogo dobrega in slabega, kakor je ravno nanescala sreča. Bila sem celo tako srečna, da sem se omožila in ravno tvojega očeta sem vzela. Takrat, ko sva bila s tvojim očetom že nekoliko znana in je bil že tudi govorico sprožil,

da bi me vzel, imela sem še to posebno srečo, da sem videla cesarja Jožefa; da prav njega samega sem videla, in pa še lep, srebern križavec mi je podaril.

Jaz sem služila takrat pri Županu za prvo dekle, zato sem tudi služila en goldinar in pa deset krajcarjev več, nego druge dekcle, razun tega pa sem dobila še vsako leto dvoje nogovice in pa delavne čevlje na kveder pošite. — Neko popoldne se pripelje iz Ljubljane cesar Jožef. Prišed na pošto, popraša poštarja, kje ostajajo njegovi vojaki čez noč. Poštar mu pové, da v Krašnji. „Dobro“, pravi Jožef, „brž naprezite in peljite me v Krašnjo, jaz hočem ondi spati, kjer ostajajo moji fantje“. — Bilo je že proti večeru, ko pridrdrajo kočije na Županovo dvorišče; ali to so ti bile kočije, taciš še nisem nikoli videla, in jih ne bom. — Vse se je lesketalo in bliščalo. Se vé, Županu se še senjalo ni, da bi prišel kedaj cesar v njegovo hišo. Pohlevno je snel svojo zeleno kapico raz glavo, vzel tobačnico iz žepa ter ponudil okrog stoječim svojega tirolskega tobaka. Sedaj stopi cesar pred-enj ter pravi: „Bog vam daj dober večer, jaz sem cesar Jožef; ali bo prostora za prenočišče?“ — Župan samega strahú ni vedel, kaj bi počel; brž mu pokaže to-le sobo, kjer je sedaj šola — ondi je imel pripravljeno za bolj imenitne goste — potem pa pridirja v kuhinjo ter razpodi vse dekcle ven. Vse je hotel imeti h kratu storjeno: ta je pomivala, una brisala, tretja zopet letala po vasi iskaje kuretine, župan pa samega strahú in veselja ni mogel ničesar delati. Mene je doletelo najvažnejše opravilo, da sem šla mizo pregrinjat. Oblekla sem višnjevo janko, opasala bel predpas, na glavo pa sem djala šapelj, kakor je hotel imeti župan. To ti rečem, sukala sem se, kakor vrtavka, in cesar Jožef se mi je kar smejal, ker mi je šlo vse tako urno izpod rok.

Zvečer smo sedeli v veži in večerjali v oblicah krompir pa kašo. Jaz sem sedela naj na kraju, zraven mene pa ranji tvoj oče, ki je takrat grabne trebil na županovih travnikih. Mene so dekcle ravno dražile, da bom morala odslej hoditi pokrita, ker bom dobila moža, da ne bom smela nositi pušeljca i. t. d., ko pa pride k mizi cesar Jožef ter vzeme izpred mene najdebeleji krompir. Kaj slastno ga je povžival, župan pa mu je nekaj pripovedoval na-me in ranjega tvojega očeta kazaje. Koj sem vedela, da se menita o najini možitvi. Slednjič mi cesar prijazno pokima, potaplja me po rami, potem pa seže v žep in privleče polno pest križavcev ven. Kolikor jih je bilo krog mize, vsacemu je dal enega, meni pa in tvojemu očetu dal je po dva. Sami nismo vedeli, kaj bi počeli, hotli smo mu poljubovati roko, pa ni pustil.

Drugo jutro, preden je odšel, rekel je županu, naj mi pové, da moram svojega prihodnjega moža rada imeti ter ga bogati“.

Tako so mi pravili mati o cesarju Jožefu, ki jim je dal dva križavca, ktera so dolgo hranili v svoji skrinji v spodnjem predalčku pod ženitovanjskim pismom, meni pa so ju samo enkrat pokazali. Ko pa so ranjco mater — Bog jim daj dobro — moj poslednji steber, kedar nisem imel denarja, odnesli na Šimenčevo njivo, pogledal sem sam bolj globoko v materino skrinjo, vzel iz predalčka ter ju nesel k Jožku v krčmo, kjer sem se tri dni in tri noči neizrečeno ukvarjal in ubijal, preden sem ju spravil pod streho slabega života. Kajti mislil sem si: nobena reč ni pridna, če je dolgo pod zaporico, torej je najbolje, če ju

spravim med svet. Pri nas sta se že dolgo klatila, naj pa še drugej pogledata pod ključavnico, kjer bosta bolj mirno živela, ko pa v materini skrinji, kjer sem jima jaz vedno po življenji stregel, dokler ju nisem umoril — tista dva cesarjeva Abeljna.“

Ko je dokončal svojo važno pripoved, izlil je še ostalo kislo vino v svoj vajeni želodec, mene pa je rešil strašne zadrege; kajti pripravil sem bil že sreberno šestico ter jo namenil Logarju, da bi bil popil vino namesto mene.

Dramatiško društvo v Ljubljani.

Te dni smo po časopisih brali za vsacega, komur je na srcu razvoj narodnega jezika, veselo novico, da je Nj. vel. cesar dovolil, da se ustanovi slovensko dramatiško društvo. Dasiravno še ne poznamo niti pravih niti ne imen posameznih ustanoviteljev, zdi se nam vendar ta korak za Slovence tako važen, namen tega društva tako jasen, da si ne moremo kaj in precej spregovorimo nekaj besedi o tej reči ter izrečemo nekatere želje, katere, če se izpolnijo, bodo vsaj po našem preverjenji gotovo le na korist našemu slovstvu in umetnosti, ktera pri nas še le kali zasaja.

Nalog dramatiškega društva, če hoče res tistega sadu obroditi, katerega od njega pričakujemo, mora biti dvojen: prvič da nam preskrbi dobrih dram, drugič da nam pripravi dobrih igralcev. Ko bode to dvoje doseženo, pride tretje samo po sebi, namreč da se iz ljubljanskega gledališča izpodrine nemščina in da bode ta naš narodni deželni zavod v istini naroden postal.

Prvič, pravim, naj nam poskrbi dobrih dram. Resnica, to se laglje svetuje, kakor doseže, lahko izgovori, težko stori. Nikar se ne motimo! Kar smo na tem polji storili do zdaj, to je pač malo. Razen nekterih Cegnarjevih in Koseskega prestav Šilerjevih iger, ktere so še kakor naj v gredoč povemo, za začetno diletantno gledališče nepraktične, ker pretežke, nismo storili, da bi djal, ni kaj doberšnega ne.

Pač nam bi kdo prinesel zbirčice gg. Bleiweisa, Vilharja in kar je še enacega, naj si bode po tem ali kacem drugem slavnem ali vsaj slovečem peresu predstavljeno; ali če se človek vsede in prav pri hladni krvi, pustivši optimizem in patrijotizem na stran, žalosten sprevidi, da še ta dela, kar jih je, niso posebno hvaležna in ne delajo predstavljalcemvemu okusu niti peresu posebne česti. Večina teh prestav nima nikacega značaja v sebi, nobene ideje, nobene estetične cene. Res bi se moral človek čuditi, kako je to, da so naši dramatični prestavljalci, ker so se težavnemu in hvalevrednemu trudu pisanja in prestavljanja podvrgli, večidel tako slabe originale v roko vzeli. Koliko boljših iger se najde v sosednjih literaturah, kakor so: „Županova Micika“, „Servus Petelinček“, „Bob iz Kranja“, „Strup“ i. t. d.

Pa morda sem že kaj preveč rekel, kar bi bilo tolikanj bolj pregrešno, ker se pri nas ne sme „ostro“ soditi.

Kako naj si dramatično društvo dobrih dram poskrbi?

Delalcev naj pridobó. Brez delalcev, pridnih in umetalnih, ni se še nobeno zares veliko in lepo poslopje postavilo. Ne moremo reči, da bi bil nas že do zdaj Bog oče s prebrisanimi glavicami „z obema rokama požegnai“, vendar upajmo, da so taki ljudje med nami, da se morda bodo še le pokazali ravno zdaj, ko jih bode treba. Da so Slovenci prebrisane glave, pravil jim je že Vodnik, pravi nam zgodovina, ki nam hrani obilo število móž, ki so doma in še več na tujem pridobili si imena v vednosti in umetnosti. Tudi če je do zdaj pri nas imel kdo veselje do dramatike, kako upanje ga je pač spodbujalo. Gledišča po naših mestih so bila in so tuja. Tudi ko bi bil hotel svoje delo namesto na oder vsaj občinstvu za berilo ponuditi, ktereга namena pa drame gotovo nimajo, ne bi bil založnika dobil. Kedar bo pa vedel, da ima njegovo delo res kaj namena in upanja, da ne ostane mrtvo rojeno dete, da ne bo obsojeno v temni miznici nekaj let ležati in na zadnje s starimi časopisi eno in isto neslovečo in neimenljivo pot romati, lotil se ga bo z veseljem.

Vsak delalec je svojega plačila vreden. Duh ostane le tako dolgo krepak, dokler se telo dobro počuti, dokler ga materija ne potare. Duhovnik živi od oltarja, umetnik, svečenik vzvišene Muze, naj ima tedaj tudi za svoj telesni obstanek, pogoj dušnega življenja in delovanja, od svojega oltarja korist. Ravno v tej reči utegnejo pri nas Slovencih, ki nas je malo, samo društva pomagati in zato je bila ustanovitev dramatičnega društva jako srečna misel.

Dramatiško društvo mora po tem tacem skrbeti, da se materijalno, denarno kolikor mogoče dobro podstavi. Upajmo, da bodo slovenski rodoljubi, vzlasti tisti, ki nimajo praznih mošenj, spoznali važnost tega društva in ga bodo radovoljno ne samo s sveti kakor mi, ki imamo samo dobro voljo, temuž z djanjem podpirali. Društveni odbor pa naj bo ravno v tej reči, ki je podloga vsega njegovega bodočega delovanja, energičen in silen, naj se obrača osebno do denarnih možakov. Kdor trka, temu se odpre. V dobrih rečéh, kjer ne gre za egoizem in blagor posameznega, nesramnost — če tako rečemo — ni več nesramnost.

Za najboljša dela naj potem društvo razpisuje darila, in sicer kolikor mogoče velika. Tako delajo vsi narodi, dà, Nemci še današnji dan, ko imajo vendar že lepo veliko literaturo in velika gledišča, odprta novim izvrstnim delom.

Ni menda treba opomniti, da naj društvo v prvi vrsti in posebno skrbi za izvirna dela. Nismo sovražniki prestavam, ali prestave so le prestave. Podobne so, kakor Cervantes pravi „slikam na tenko platno, ktere se gledajo od zadej, vdelane obrise samo zveženo in neločljivo, barvo le temno videti dadó“. Skrbeti nam je, da dobomo kaj zares narodne literature, skrbeti nam je, da bomo enkrat, kedar se bomo v istini zedinili v jeziku z družimi Slovani, najprvo z južnimi brati, zares kaj svojega prinesli kakor za kvas v novo peko, kakor doto od svoje matere Slovenije. Vsak čas in vsak narod ima za dobro dramatiko gradivo veliko, samo móž je treba, da ga poberó, pravi nemški kritik. Kdor bi dvomil ali tajil, da ga naš narod nima, ta ga ne pozna, ni njegov sin, ali če je, vsaj ne vé, kake lastnosti ima njegov roditelj.

Drugič sem rekel, da nam pripravi dobrih igralcev.

Tudi to je težko. Treba bo trdne volje in še več. Vzlasti kar

se tiče igralk, bode društvo imelo svoje križe in težave. Tega pa ne pravim, kakor bi hotel dvomiti, da Slovenke nimajo talenta za to. Bog me obvaruj, tega ne bi trdil, rajši nasprotno verjamem, kakor se poštemu Slovincu spodobi. Drugje tiči ta težava. Znano je, da se je že kaka malost tu in tam po naših čitalnicah igrala. Naši časopisi so po svoji dolžnosti, to se vé da, vselej hvalili. Kaj pak so hoteli! Dile-tanta moraš hvaliti, če iz golega rodoljubja igra. Če ga očitno pod-učiš, to in to nisi storil prav, to nisi povedal, kakor se mora, kaj bo potem? Drugoč ne bo hotel igrati. Konju, ki se ti zastonj daje, ne smeš na zobe gledati, darovalca razžališ. Svet že tako peljá. Pa to ne spada tolikanj v moj koš. Znano je tudi — to sem hotel povedati, da so se skoro vselej igralkke težko dobile. Zakaj? Vzroka sta menda dva, oba na čast našemu ženstvu. Prvič se deklica bolj ali menj sramuje na odru. Pa to prežene navada in bolj važen bi utegnil biti drugi razlog, namreč ta, da so v naših nemških provincijalnih glediščih igralkke malokdaj na dobrem glasu. Nesreča je, da večidel služijo še drugim menj čistim in nedolžnim božicam kakor je umetnost. Madež posamnih pa pade kaj rad na ves stan in tako se včasí človeška čut brani že golemu imenu. Vendar upajmo, da se bodo Slovenke samo umetnosti posvetile in popravile to, kar so Talijini slavi na škodo tuje umetnice zagrešile, da pridobodo stanu tisto veljavo, ki mu gre.

H koncu naj še udov omenim. Da je na udih in vzlasti na od-boru veliko ležeče, to sprevidimo vsi Slovenci lahko. Odbor, če ni že se-stavljen, naj se sestavi vsaj po večini iz mladih krepkih moči, ki so voljni in zmožni delati. Vzlasti naj se ne pozabi boljših pisateljev in estetično izobraženih mož. Zakaj če je kje kritike, zares prave kri-tike potreba, potreba je je v dramatik.

Francoski dramatici imajo svoje društvo. Kdor spiše dramo, ktera na kacem večem odru izobraženemu občinstvu dopade, tega v društvo vzemó. Tukaj se dela posameznih presojaajo in delé po večih glediščih. Ko bi ravnatelj kacega gledišča ponujene mu igre ne vzel, ne dobó za kaznen nobene dobre nove reči. Ob enem društvo garantuje pisatelju od vsake predstave določene odstotke.

Popolnoma tega ne moremo posnemati, pa vsaj nekoliko.

Kdor bode slovenskemu dramatiškemu društvu dobro igro spisal, tega naj vzeme za častnega uda, če ni mogoče za odbornika, naj mu garantuje kolikor toliko, če prav malo procentov od vsacega igranja.

Tako bode društvo po eni strani pridobilo si dobrih moči, ki bodo stvar zares umeli in soditi znali, kjer bo treba, na drugo stran pak bode pisatelj res veselje imel do dela.

Naj bi ustanovitelji, katerim je gotovo na srcu razvoj domačega slovstva, te nasvete resno preudarili. Sicer pa društvu srčno želimo: vigeat, floreat, crescat! Naj bo bela Ljubljana nam Slovincem to, kar nekđaj Grkom Lebedos, mestice v mali Aziji, v katerem so se, kakor Strabon pripoveduje, vsako leto mnogoštevilno zbirali dramatiški umetniki, skušaje se s svojimi umotvori bogu Dionízu na čast!

Filodemus.

Odprto pismo g. prof. M. Valjavcu.

Že učena prof. Dr. Miklošič in Jagić sta priznala, da spravljate Vi, častiti prijatelj! z nabiro narodnih prič važno gradivo za slovansko bajeslovje. Meni, ki se že blizo 30 let pečam s to malo obdelano znanostjo, pa so Vaši spisi še posebno všeč, ker potrjujejo mi to, kar najdem v obrazih in podobščinah ali pa v raznih bukvah, po katerih je raztreseno bajeslovsko gradivo. Naj Vam s temi vrsticami osladim Vaš trud, da spoznate, kako za bajeslovno znanost koristno je Vaše nabiranje narodnih prič.

V 6. listu letošnjega Glasnika ste oglasili, da si misli hrvaško ljudstvo solnce kot velik kotač, v katerem „ljudi jako kurijo, pak da onda to daje svetlost i toplino“.

Kar ljudska pravljica pripoveda, to pričajo tudi razni obrazi solnea, kar sem jih nabral iz raznih slovanskih starinskih spomenikov; tudi stari letopisci govoré, da so imeli slovanski solnčni bogovi ali na prsih ali v rokah kotače (rotas) tako: Krt, (Kroto, Kirt, Kart, Kurt, Krito) in Jutrobog.

Pri mrčanju solnea in meseca se trgata dva psa. To povest sem tudi jaz kot fantič slišal od svoje rajne mamice, in rekla mi je, da se polnmesec zategadelj veli ščip ali šip, ker sta ga psa ščipala. Tudi po nordski (staroškandinavski) povesti napravita dva volka solnčno pomračenje; velita se: Skold in Hate. Učeni Friedreich opazuje pri tej povesti: „Ob vielleicht die Nebensonnen zur Sage von den Sonnenwölfen, dem Sonnenverschlingen Veranlassung gaben? Bemerkenswerth ist es, dass in Sibirien, Dänemark und Norwegen die Nebensonnen Sonnenwölfe genannt werden“.

Ni še dognano, ali so si stari Slovanje solnce mislili kot moško ali žensko bitje. Ali imenitna je ta prikazen, da tudi v slovanskem bajeslovju solnce in mesec pogosto živita v sovraštvu, kar nabajamo tudi v grškem bajeslovju, v katerem je mesec večkrat solncu sluga.

Ker solnce ljubi lepo puco, ktero po zlati nihalki (Schwungseil) k sebi v nebesa potegne, dalo bi se sklepati, da so si nekdanji Slovani solnce kot moško bitje mislili. Ta krasna puca „Nasta“, pozneje spremenjena v lasto-lastovico, gotovo ni druga kakor spomlad—spomladanska zemlja, ktere oznanovalka je lasta; saj je nam še litevska narodna pesem ohranila povest, da se je solnce oženilo z Zemyno, to je: spomladansko zemljo. Zlata nihalka je solnčni žar, ker tudi v grškem in nemškem bajeslovju najdemo, da so si solnčne žare predstavljali pod nitmi, vervmi i. t. d.

Solnce je imelo mater, ki ga je zavoljo ljubezni posvarjala; v litevskem mythu se Perkun veli oče solnčin. Ker slovensko ljudstvo govori: solnčin žar, solnčin obraz, mislilo si je solnce tudi kot žensko bitje, kakoršno misel najdemo tudi pri Litevcih, kjer se solnce veli hči Perkunova; saj je tudi v drugih mythih solnce zdaj moškega, zdaj spet ženskega spola.

Krasna puca, v katero se je solnce zaljubilo, je poslana od matere solncea k teči Mori po sito*, ali ta hoče jo zaklati. Ako je Perkun, bog groma, nevihte in viharja, oče solnčin ter Perkunatele njegova žena solnčina mati — Mora pa se veli teta solnčine matere, in v njem sem našel morečo vse poškodovajočo viharo meglo** (Gewitterwolke): tako je to spet nov dokaz, ker je Mora — viharna megla, teta solnčine matere, da je tudi v slovenskem bajeslovju žena Perkunova bila mati solnčina. V laški (Tüffer) župnji se še zdaj veli brih: Perkunji vrh.

Pred smertjo, ktera žuga krasni puci (spomladanski zemlji) od tete More, varuje jo miš. Že učeni Schwartz je spoznal, da v mišu tiči symbol: „des zwischen den Wolken dahinhuschenden Blitzes“. Symbol bliska je miš v grški in nemški mythologiji, gotovo tudi v slovenski.

Miš svetuje krasni puci, naj Mori vzeme češelj (pecten) in vupletnik (capillare, fasciae cappillares), ktera jo bosta varovala pred Moro. Kakošna symbola sta češelj in vupletnik? Gotovo ne druga, kakor solnčnih žarov, saj še solnčne žare Tertullian imenuje „pectines solares“, in v vseh sorodnih mythih so tudi lasje symbol solnčnih žarov. Ali kako se vjema povest, da je krasna puca vrgla (hitila) pred Moro češelj in je zrastle: šuma, in spet je vrgla vupletnik in je storila se: v o d a? Tukaj tedaj češelj in vupletnik kaj drugega simbolizujeta? Sorodni grški in nemški mythi nam tudi tu pomagajo „Wirres — verfilztes Haar, eiserne Locken, Schlangenhaare sind Symbole flatternder Blitze“ piše Schwartz, šuma pa symbol: burnih oblakov, saj se v Vedah o bogu nebeške jasnohe Indri prepeva: „da s sekiro (spomni se slovenske Taran balta sekire) podira nebeško šumo“.

Cela ta mythična legenda se razveže tedaj v sledeče natorne prikazni: Solnce mladoletno snubi in ljubi spomladansko zemljo — (jako — krasno puco). Zarad te ljubezni se srdi solnčina mati — boginja groma in bliska, ktera v mladem letu tudi hoče imeti svojo pravico in gospodarstvo po večnem zakonu. Ona pošlje spomladansko zemljo po sito — dež, k svoji teti viharji megli — Mori, ktera hoče jo pokončati, sad in plod mladoletne zemlje poškodovati. Miš — blisk, kakor oznanovalec viharne nevihte, otme jo pred smertjo, pred poškodovanjem; jaki puci da češelj in vupletnik — to pomenja: on stvarja burne viharne megle — nebeško šumo in razlije se na zemljo rodovitna voda — dež — ploha, in spomladanska zemlja je rešena pred smertjo More in ljubimka spomladi lastavica leta vesela pod nebeškim obokom in si gnezdo dela na cvetoči spomladni zemlji, ktera se veli: Nasta, gotovo ker je na novo „nastala“ in „ustala“ iz ječe zime in viharne vodopolne.

Mislím, da sem po Vas razglašeni mythični legendi: „O solnci in Nasti“ razjasnil prav narodno in tudi kritično. Tudi do več drugih, ki ste jih že razglasili, našel sem ključ; zatò le tako naprej! — Marljivo

* Sito je symbol dežja. V grškem bajeslovju Zen kot bog deževja skoz sito šči, tako tudi v nemškem. Primeri slov. prislovico: „Deži, kot da bi iz rešeta, sita vlivai“.

** Primeri moj članek: o Mori, Navji, Mavji v Glasniku.

nabirajte te priče, in v kratkem bomo imeli kritično in dovršeno mythologijo slovensko.

Da ste mi zdravi!

V Šentjurji pod Rifnikom 16. sušca 1867.

Davorin Trstenjak.

Potopisni listi.

(Spisal Andrejčekov Jože.)

VI.

V Mozirji 12. avgusta.

Ura je počasno natolkla v zvoniku tri, ko odprem drugo jutro oči ter jamem gledati okrog sebe, oziraje se po kakovi luknji, po kateri bi mogel priti na beli dan. Pa vse je bilo zastonj. Majhena vratica so bila od znotraj in zunaj dobro zapahnjena, kak panj odmakniti bilo je pa težavno delo. „E, kaj bi si glavo belil“, mislim si, „kjer je bilo toliko prostora, da sem noter padel, ondi bom tudi ven prišel“. Poprimem se z obema rokama za gredo, dvignem se kviško in kmalo sem pomolil — najprvo peté — iz ulnjaka.

Zopet sem bil prost; zopet sem vžival veselje tega pokvarjenega svetá, ki je že popolnoma skočil iz ognjic. Zapel sem si suknjo, da bi se zavaroval ostremu jutranjemu zraku, zažgal pipo, potem pa šel na cesto iz vasi, da bi vsaj nobeden ne vedel, kje sem prenočil. — Zeblo me je tako prebito, da sem se ves tresel, in to še toliko bolje, ker nisem imel nobene božje stvari v ustih od včerajšnega opoldneva. — Solnce je priplavalo izza hribov ter lepo obsevalo s svojimi žarki vinograde na severo-vzhodni strani. Prizor je bil krasen, veličasten, pa jaz sem se malo brigal za vse to, ker me je preveč zeblo.

Prišel sem bil že precej daleč unkraj Mozirja in sklenil sem kar dalje potovati proti Braslovčam, pa domislim se knjižice v žepu in lepih gospodičen, ki ste me predčهرانjim povabili obiskati je. „Ne boš, Jože“, djal sem „ti moraš nazaj v Mozirje, naj velja kar hoče; že ti je šlo za materino doto in pa za pol dne sem ali tje. Morda je kterej gospodični zelo žal po knjigi, morda bi bila tvoja malomarnost celó vzrok, da bi se ktera jokala, kar pa Bog varuj; kajti, jaz sem zelo usmiljenega srca in rajši bi se sam jokal tri dni in tri noči, ko bi se mi ljubilo in bi utegnil, nego da bi storil kakej gospodičini kaj žalega“. Tako sem mislil in zdajci mi pride naproti neki človek, ki je vedno švedral sem ter tje po poti, kakor bi bila vsa cesta njegova. „Aha“, pravim sam pri sebi „ti si ga pa naložil — Matevža — presneto te dobro meče“. — Vriskal je, ko sama živina, potem pa jel peti neko znano pesem, ki pravi :

Oj mamca jaz vas vprašam,

Od kod ste vi doma? —

„Tam unokraj Ljubljance

S prelep'ga Krakov'ga“.

To pesem je nekaj časa pel, nekaj časa žvižgal, potem pa zopet zavriskal. „Hembraj te!“ pravim, „ta je pa krašnjiška, pa vendar ne bom srečal kacega znanca?“ — In res je bilo takó. Ko pridem bliže, spoznam svojega nekdanjega tovarša Premčevega Toneta v irhastih hlačah in baržunastem prusniku z debelimi svitlimi gumbi. — Bil je Tone, s katerim sva pasla nekdanj skupaj krave po županovem gozdu, ter pekla krompir in repo; s katerim sva znala toliko národnih pesem, da jih cela fara toliko ni vedela; bil je on, ki me je naučil piščalke delati, biče plesti in pokati, da so se lisice in zajci po gozdu plašili, s katerim sva se tolikokrat gugala na Mežnarkovi starikovi vrbi, kjer me je večkrat nalašč takó prebrnil, da mi je tekla kri iz nosa in ust, — njega sem srečal danes prvikrat, od kar sem zapustil pašnik ter nastopil pot kulture. —

„O, Jože! kaj pa že tebe sem prinese!“ pravi zeló vesel, ko se snideva. „Ne hodi dalje, pojdi z menoj nazaj v Mozirje. Dal bom za šest bokalov vina, da ga bova pila skupaj, saj se že dolgo nisva videla. Vidiš, ti si že postal nekaj gospoda, jaz sem pa še zmeraj hlapec; pa nič ne dé. — Veš, ne smeš zameriti, danes sem nekoliko pijan, ker je bil včera pri nas semenj“.

Vrnila sva se v Mozirje in sicer v ravno tisto krčmo, kjer sem po noči ulnjak podrl. — Krčmarica, stara mati, sedeli so za durmi pri oknu in si meli neprenehoma oči, menda se niso bili zvečer sedé dovolj naspali; hčeri pa, ki je bila sinoči vsa „in dulci jubilo“ se je tudi močno zdehalo, zató se je večkrat naslonila na mizo in, če se ne motim, dremala. S Tonetom se vsedeva k smrekovi mizi pri peči ter začneva pri políču.

Zdaj pride v sobo sivoglav mož z vso resasto kamižolo in svetilnico v rokah. Držal se je grozno hudó in jaz sem si mislil, da se mu že ni kaj prida senjalo. — Stori nekaj korakov po hiši, potem pa vdari s pestjo ob mizo, da se je zaspana hčerka — pa ne, da bi jej to očital — vsa stresnila in kviško planila. S trdim in hrščečim glasom jel je stari razsajati po hiši, kakor sama hudoba. Pri peči sta sedela hlapec in pastir, in koj potem jaz. „Kdo je bil tisti telebán“, djal je, „ki mi je po noči podrl ulnjak, jaz ga čem vedeti? — Jaz sem dal dolgemu Juriju dvanajst grošev in frakelj šnopca, da mi ga je pokril, sedaj je pa nekova prekleta zver vse deske polomila in še celó sleme odtrgala! Ali si bil ti Štefan? ali pa vaji kdo zmrzlaka zmrznjena? Jaz bi le rad vedel, kdo imá pri mojem ulnjaku kaj opraviti?! — Ko so se vsi trije zaporedoma priverili in pridušili, da ni bil nihče pri ulnjaku, utihnil je tudi stari; mene, četrtega, še pogledal ni; kajti tega si še misliti ni mogel, da bi bil jaz tisti, ki ulnjake podira pod oknom, kjer leži domača hči. „Oh“ djal sem, „ko bi ti to vedel, kar jaz vém, potlej bi še-le razsajal, potlej; pa molčati hočem, zató ker se mi dečva smili“.

Tone me je zapustil proti poldnu ter šel nekam v hribe, jaz pa sem sklenil obiskati včerajšino družčino. Preden sem zapustil krčmo, povedal mi je pastir skrivaj, za kar sem mu dal kozarec vina in pipo tobaka, da sinoči ni bil tepen oni fantalin, ki je bil v zgornici, ampak njegov tovariš, ki ga je čakal spodej pri drevarnici.

Zunaj na trati sem si odrgnil črevlje ter strkal prah s hlač in suknje, da bi prišel bolj „elegánt“ k svojima „brinetama“, potem pa še

pogladil lasé, da ne bi se držala na njih kaka mrva ali pleva od sinočnega prenočišča. Zraven hiše na klopici je sedel stari, sivobradi gospod in pušil tobak iz dolge pipe. Sprejel me je prav prijazno ter me peljal v zgornjo sobo k hčerima. Nekako čudno mi je bilo pri srečanju, ko sem ji zopet videl; ne vem kako je to, da imá nekteri človek toliko upliva do nas, da se nas polasté nehoté nekaki občutki, kedar ga vidimo, katerih si še prav razložiti ne vémo. Jako ste bili veseli, ko sem jima prinesel knjižico, rekli ste, da jima je drag spominek od nekoga, ki ga že ni več na svetu. — Gospod mi je pokazal svoje bukvišče, ki je bilo res jako bogato in lepó vredjeno; koj sem sprevidel, da sem med omikanimi ljudmi.

Proti poldnu prikaže se v sobo čudna moška postava s frakom in veliko pinjo na glavi. Bil je tako nekako čudno vstvarjen, da ga še prav popisati ne morem. Delal je strašne poklone, in svoje suhe nožice je tako umetno prestavljal in postavljaj, vil in krivenčil, da me je nehoté smeh posilil. „Kaj bo pa ta povedal?“ mislim si in ga ogledujem z začudenjem. Tudi gospodični ste se smejali in kakor sem videl, prav debelo norčevali iz te pokveke, ki pa si je menda vse to štel v čast, in je menil, da se godijo takove šale le iz zgolj ljubezni do njega. — Srečen človek, ki živi v domišljiji! — Ko sem ga dalje pregledoval, polastila se me je neka misel, sicer prav neumna, namreč, mislil sem si: Kaj ko bi mu sedaj-le potisnil tisto pinjo na glavo, da bi mu segla čez ušesa, kakor mački lonec, kedar va-nj glavo vtika, in bi ga ne mogel koj sneti? To bi bilo smeha!

Vse popoldne smo se razveseljevali prav dobro, in ozkohlačni gospodek je govoril tako navdušeno, da je prebrnil v svoje gorečnosti steklenico z vinom gospodičnima na obleko. Prevelike sramote ni vedel, kaj bi počel, izgovarjal in opravičeval se je z umetno - pletenimi reki, kakoršnih je najti po onih „Galanteriebuch“ imenovanih knjižurah, pa kar je, to je, gospodičini bili ste mokri, gospodek pa suh, kot kresilna goba. Ves potrj poslovil se je kmalo ter šel ne vékam. — Pozneje sem zvedel, da je, ne vékam kje že pisar, da pa pride skoraj vsak dan v Mozirje poklone delat.

Zvečer sem imel še veselje sniti se z dvema izvrstnima rodoljuboma g. g. L., ki sta me jako prijazno sprejela in mi celó prenočišče preskrbela.

Obzor.

Iz Celovca. Dne 7. marca je bila 6. odborova seja slovenske Matice v Ljubljani, iz ktere nam je došlo po sporočilih g. tajnika in knjižničarja nektero veselo naznanilo. Število matičinih udov se je od poslednje odborove seje (15. nov.) pomnožilo za 8 ustanovnikov in 54 letnikov, tako da je glavne knjige zadnja številka 1156. Še veseliše pa je sporočilo, da izidejo letos na matičine stroške a) jako zanimiva Rossmäslerjeva knjiga „štirje letni časi“ v Tuškovem prevodu, z mnogimi podobami okinčana v 3000 iztiskih, b) Fr. Marnova „slovnica českega jezika“, c) Erjavčeva

„Mineralogija“ s podobami in d) „Koledar z letopisom“, katerega vredništvo je spet dr. Bleiweis blagovoljno prevzel. Povabljeni so vsi pisatelji, naj blagovolijo o različnih predmetih daljših ali krajših spisov ali zastoj ali proti navadnemu plačilu poslati vredništvu njegovemu vsaj do konca maja — Temu naznanilo dostavljamo prijazno vabilo vsem koroškim Slovencem, da pristopijo še letos v prav velicem številu kot udje temu narodnemu zavodu, ki nam obeta tako lepega sadu. Podpisani vrednik kot matičin odbornik in poverjenik pošlje konec meseca majnika imena koroških matičinih udov z denarjem vred v Ljubljano; naj se oglasi ta čas torej vsak, ki želi na novo pristopiti ali za tekoče leto še ni letnine odrajtal, pri Glasnikovem vredništvu, po katerem bo o svojem času brez posebnih stroškov tudi matičine bukve prejel. — Te dni se prične razpošiljatev 33. in oziroma 32. vezka „Cvetja iz domačih in tujih logov“, s katerim je V. šestka dovršena. „Deseti brat“ se bo prodal po bukvarnicah po 80 kr., „Zora in Soluca“ pa po 30 kr. Kedaj začne VI. šestka izhajati in pod katerimi pogoji, to se v kratkem naznani. Pri tej priložnosti prosimo, da se nam kmalo pošlje, kar imamo še na dolgu za „Cvetje“.

Hrvaško-srbsko slovstvo. Pod naslovom „Našinke“ je prišla v Karlovcu mala pesemska zbirka od g. Gj. Klarića na svitlo. Pesmi so, kakor pravi o njih „Dragoljub“, pune narodnega duha, vesele mašte, pjesničkoga uzleta, koji mora da svaku čud obraduje i ugodnim čustvom obuzme. Cena jim je samo 20 nkr. — Gospodična Marija Rakić je spisala izvirno dramatično delo pod naslovom „Grobar“, igrokaz v štirih delih in vabi na naročbo vse prijatelje hrvaške lepoznavske knjige; cena naročilna mu je 50 novč. — V Gajevi tiskarnici je prišla pred nekaj časom na svitlo „Statistika avstrijske carevine za viša učilišta“ od prof. Matkovića; priporočamo to lepo delo tudi Slovencem. — Znani srbski pesnik St. Vi. Kačanski v Kragujevcu izdà po naročilnem poti svoja zbrana pesniška dela pod naslovom „Galebovi“ v dveh knjigab. — V Belemgradu izidejo potopisne črtice pod naslovom „Iz Carigrada u Biograd“ od D. T. Tuminskega, ki bodo gotovo zanimive vsacemu, kdor se želi nekoliko seznaniti s temi predeli jugoslovanškega sveta in ž njih prebivalci.

Naznanilo. Knjiga „Cvet slov. poezije“ je že nekaj časa popolnoma razprodana; dokler v drugo ne izide, ne moremo je nikomur poslati. Pri tej priložnosti se daje na znanje, da se bo II. natis ves predelal in pomnožil, da bo obsegal blizu 20—24 tiskanih pol. Prišel bo na svitlo pod naslovom „Cvetnik slovenske literature“ in bo tako vravnan, da bo prikladen za berilo odrasli slovenski mladini, sosebn v V. in VI. razredu naših gimnazijalnih in realnih šol. Razun „vvida“ s podukom o raznih pesniških izdelkih bode razpadala knjiga na 4 dele: prvi je namenjen liričnim, drugi epičnim, tretji dramatičnim in didaktičnim slovstvenim izdelkom, četrti pa raznim podučnim sestavkom — v vezani in nevezani besedi. Čas, kedaj drugi natis izide, ta se zdaj še ne more naznaniti.

Listnica. G. F. Š. v Č. Hvala; v 8. ali 9. l. pride na vrsto; g. A. P. v L. Kolikor se da iz poslanega začetka soditi, utegne povest dobra biti za natis; g. F. M. v P. Hvala; ali ste prejeli pismo?